

SHAKESPEARE-
FORBANDELSEN

Af samme forfatter:

Shakespeares hemmelighed

Jennifer Lee Carrell

SHAKESPEARE- FORBANDENSEN

På dansk ved
Kirsten Vesterager

Forlaget Punktum

Shakespeare-forhandelsen
Copyright © 2010 by Jennifer Lee Carrell
Copyright dansk udgave 2010 © Forlaget Punktum

Originaltitel: Haunt Me Still
Oversat af Kirsten Vesterager
Omslag: Nic Oxby
Illustration: Gene Mollica
Sats: La Loba Design
Bogen er sat med Minion og Trajan
og trykt hos Norhaven A/S

Udgivet efter aftale med Dutton, a member of Penguin Group (USA) Inc.

Denne bog er fiktion, og bortset fra historiske fakta er enhver lighed
med virkelige personer, levende eller døde, helt tilfældig.

ISBN: 978-87-92621-20-7
1. udgave, 1. oplag
Printed in Denmark, 2010

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan, og kun inden for
de i aftalen nævnte rammer.

Forlaget Punktum ApS
Ny Østergade 10, 2. th
1101 København K
www.forlagetpunktum.dk

Citater fra Shakespeares skuespil er fundet i:
William Shakespeare, Samlede Skuespil bd. 2, 5 og 7 (Købmanden
i Venedig, Henrik den Fjerde, Femte og 8.), Edvard Lembeckes oversættelse,
bearbejdet af Anne Chaplin Hansen, Henning Krabbe og
Erik H. Madsen. P. Haase & Sons Forlag, 1978 og 1984.

William Shakespeare, Othello, oversat af Johannes Sløk,
Berlingske Forlag, 1970.

Øvrige citater er oversat af Niels Brunse:
William Shakespeare, En skærsommernatsdrøm, Forlaget Per Kofod, 1991.
William Shakespeare, Hamlet, Romeo og Julie, Kong Lear, Gyldendal, 1997.
William Shakespeare, Som man behager, Stor ståhej for ingenting,
Helligtrekongersaften, Gyldendal, 1998.
William Shakespeare, Macbeth, Richard III, Stormen,
Gyldendal, 2000.

Til Johnny

Men jeg kan kalde ånder frem fra dybet.

Det kan jeg også, det kan hvem som helst;
men vil de komme, når du kalder på dem?

– *William Shakespeare*

Og hvis det ingen skader, gør hvad du lyster.

– *The Wiccan Rede (eller Heksekoncilet)*

PROLOG

*November 1606
Hampton Court Palace*

☞ DRENGEN SAD OG HALVSOV på tronen næsten midt i ridder-salen, hvor skæret fra faklerne kun lige strejfede ham. Han var svøbt i en blågrøn fløjlskappe med guldborter og havde en dronningekrone på hovedet. I morgen skulle kongen sidde her. Ikke bare en skuespiller, men den rigtige konge, Hans Majestæt Kong Jakob den 1. af England og 6. af Skotland. Men her i aften havde en af skuespillerne skullet illudere kongen og lægge øje til, hvad kongen på sin trone ville se fremmanet, når mr. Shakespeares nye skotske skuespil gik over scenen med bloddryppende hekseri og ritualer af unævnelig ondskab.

Drengen skulle ikke være med i denne scene og havde meldt sig frivilligt. Men prøverne var uvist af hvilken grund blevet forsinket og måtte fortsætte til langt ud på den iskolde novemberaften, og til sidst var der næsten lige så koldt inde i den uopvarmede sal som udenfor i den rimfrostdækkede slotsgård. Den tunge kappe holdt ham dog varm, og som timerne slæbte sig af sted, fik han sværere og sværere ved at holde øjnene åbne.

I ly af mørket, hvor lyset fra faklerne omkring scenen ikke nåede ud, stod en gråsprængt stridsmand i en slidt lædervams tæt på en gobelin og lænede sig mod væggen. Han var mager og noget udsultet at se til, og han stod vist også og blundede.

Endelig kom der bevægelse på den svagt oplyste scene. Tre personer indhyllet i sort fra top til tå kom listende og slog kreds om den store gryde midt i salen, mens deres stemmer flød sammen i en messende sang, der lød som en mellemting mellem stønnen og hvæsen.

”*Hvad er det, I gør?*” kom det hæst fra stykkets konge, der i det samme nærmede sig med rædslen malet øjnene.

Svaret skar sig som et hylende ekko gennem salen i form af den næsten menneskelige lyd af vinden, eller var det mon hvileløse døde, der forsøgte at slippe ind under tagskægget. *En gerning uden navn.*

Snart efter kom en flok sælsomt smukke børn på rad og række glidende ind i lysets skær og videre forbi tronen. Det mindste barn, som gik bagerst, holdt et spejl i strakt arm.

Drengedronningen på tronen rettede sig med ét op.

Ovre ved væggen og næppe synlig i mørket glippede den gamle stridsmand med øjnene og åbnede dem.

Et øjeblik senere lod drengen sig glide ned fra tronen og gik i et med mørket bagerst i salen. Manden fulgte ham som en forsinket skygge.

Ud på de små timer blev Robert Cecil, jarlen af Salisbury, vækket af sin tjener. Bag ham i mørket svævede to andre ansigter i tællelysenes dobbelte glorie. Det ene tilhørte en mand, hvis hårpragt var ved at skifte fra sort til grå, det andet en mand, der netop nu nærmede sig sin fuldemandsdomskraft, men begge tilhørte den selvgede Howard-slægt. Det var jarlen af Northampton og hans nevø, jarlen af Suffolk.

Salisbury var straks lysvågen. Han vidste ikke, hvad der fik de to Howard'er til at se så selvtilfredse ud i denne tidlige morgenstund, men alt, hvad der foregik på slottet uden hans vidende, vakte hans bekymring. Når Howard'erne var indblandet, var der altid fare på færde.

”Det er drengen, herre,” sagde tjeneren og undertrykte en hosten.

”Drengen i skuespillertruppen,” tilføjede Suffolk.

”Han er forsvundet,” sagde Northampton med slet skjult tilfredshed. ”Og det er spejlet også.”

Hvor den dreng end befinder sig, tænkte Salisbury og sukkede indvendigt, er de to Howard'er allerede orienteret. Højt sagde han:

”Få vækket dr. Dee” og tvang sin værkende ryg op i siddende stilling. Han mærkede tydeligt Northhamptons ufravendte stirren på sin puklede ryg. ”Og send bud efter den vagthavende kaptajn.”

Til kaptajnen sagde han blot: ”*Find ham.*”

En halv time senere humpede Salisbury med skrævende fødder ned til sideværelset ved riddersalen med de høje Howard’er i kølvandet, og for hvert skridt han tog, var han pinligt bevidst om deres stolte, ranke gangart. Han brød sig ikke om at have noget med de to at gøre, især ikke Northampton. Salisbury var i det store og hele pertentlig med sin person og sine klæder, lille og vanskabt som han var, men ikke kræsen i sin omgang med mennesker, hvis evner han bedømte med et koldt, ransagende blik og brugte efter for godt befindende. Men de to Howard’er gav ham kuldegysninger langt ind i sjælen, og han følte trang til uanset vejret at skynde sig ud i den nærmeste rosenhave og smyge deres udefinerbare dunst af sig. Men kongen havde ladet sig forblænde af Northampton, og det var derfor ikke til at komme uden om et vist samarbejde. Som nu denne frastødende sag med drengen. Når det handlede om kongerigets sikkerhed, følte Salisbury sig ikke hævet over at bruge andre som sit redskab, men han brød sig bestemt ikke om at bruge børn som lokkemad.

Dr. Dee stod og ventede på dem, og hans mørke kappe og lange hvide skæg dirrede nærmest af indestængt harme. ”De sagde jo, at De beholdt dem her af hensyn til deres sikkerhed, både drengen og spejlet,” udbrød han vredt.

Salisbury sukkede. Ikke af hensyn til *deres* sikkerhed, men for at kongen kunne føle sig tryk. Og kongeriget med. Hvorfor evnede en uden tvivl højt begavet mand som dr. Dee ikke at skelne mellem de to ting?

Jarlen fæstede ingen særlig lid til magiske spejle og åndemåneri. Men for en sikkerheds skyld holdt han fingeren på pulsen i forhold til, hvad der rørte sig blandt kongerigets troldmænd, og John Dee var toneangivende. Hans fremragende evner som matematiker og navigatør kunne ingen overgå, og han havde tjent jarlens far og den gamle dronning på udmærket vis med sin vi-

den om kodeskrift. Hvis blot en brøkdæl af Dees påstande om, at han kunne fremmane engle eller forvandle uædelt metal til guld, skulle vise sig at være sande, ville Salisbury gerne have hånd i hanke med den gamle mand.

Så da Dee var kommet farende og havde plapret op om en vanvittig historie med både blod og ild, der var dukket op i en af hans krystalkugler, havde Salisbury lyttet med en alvor, som havde både rystet og glædet dr. Dee, og bagefter havde han afhørt drengen, der påstod, at spådommen kom fra ham. For som Salisbury i modsætning til dr. Dee allerede vidste, havde frafaldne katolikker rent faktisk planer om at sprænge Parlamentet i luften, og kongen ville ryge med.

Til dr. Dees store fortrydelse havde Salisbury imidlertid beholdt drengen, der lod til at have forudsagt ikke kun Krudtsammensværgelsen, men også at en mystisk kvinde ville bruge en kniv. Og han havde også beholdt det spejl, som drengen skulle have set begivenhederne i.

Det var nu et år siden. Krudtsammensværgelsen var blevet forpurret, hvad Salisbury hele tiden havde vidst, den ville blive. Komplottets bagmænd var blevet pågrebet og enten dræbt i fangenskab eller henrettet med lovmedholdelig grusomhed. Kun én var stadig på fri fod, nemlig ham, der havde sikret kongen tronen, og som Salisbury var overbevist om oprindeligt havde stået bag sammensværgelsen, men som han aldrig havde kunnet sætte navn på. En af kongerigets store mænd, som havde haft til hensigt at gribe tømmerne og tage magten, mens alt var kaos. En, der med stor sandsynlighed hørte til dem, der dagligt krøb for den konge, han havde planlagt at myrde.

Salisbury havde naturligvis antaget, at det måtte være en mand, men da drengen havde set en kvinde med rødt hår og mørke øjne og en kniv, hvorpå der var indgraveret nogle bogstaver, han ikke kunne læse, var han nu endt i en blindgyde. Hvis jarlen havde været overtroisk, ville han have sagt, at det måtte være afdøde dronning Elizabeth, drengen havde set. Men den fjende, han jagtede, var utvivlsomt stadig blandt de levende. Blodsband med den

tidligere dronning kunne tænkes at spille en rolle, men de kunne kun være fjerne slægtninge. Kvinder fra Tudor- og Plantagenet-slægterne, med deres afslørende rødgyldne farver, var der mange af ved hoffet. Blandt dem flere fra kongens vidt forgrenede Stewart-slægt.

I disse kongelige familier havde den flammende hårfarve ofte følgeskab af en machiavellistisk hensynsløshed, som fik selv de farlige Howard'er til at ligne uskyldsrene killinger. Det var en af årsagerne til, at slægterne Plantagenet, Tudor og Stewart havde siddet på tronen i århundreder, tænkte Salisbury gnavent, mens Howard'erne havde mistet det ene hertugdømme, som det var blevet til i deres storhedstid – med mindre man medregner de to dronninger, som Henrik den 8. havde hugget kronerne af sammen med deres hoveder. Men kvinderne i Tudor- og Stewart-slægterne havde været af en mere respektindgydende støbning, først og fremmest dronning Elizabeth og hendes kusine, den nuværende konges mor, dronning Maria af Skotland. Så hvorfor egentlig ikke en kvinde?

Eller en kvinde i ledtog med en endnu ukendt mand.

Salisbury havde altså sat sig for at finde ud af, hvem ansigtet i spejlet tilhørte. Han havde ladet drengen forsøge sig i forskellige stillinger ved hoffet – men en ung mand fik sjældent mulighed for i smug at iagttage højbarne kvinder, og drengen var aldrig stødt på hende. Slutteligt var det endnu et af mr. Shakespeares skuespil, der gav jarlen ideen til at plante drengen i kongens skuespillertrop, King's Men. Så havde han både den perfekte undskyldning for og den bedste position til at holde øje med, hvem i kongens nærmeste kreds der bejlede til magten. Til den ende havde han været nødt til at benytte sig af hofmarskalken, jarlen af Suffolk, der bestyrede slottet og havde ansvaret for alle arrangementer inden for dets mure. Men han var gået uden om Howard'erne, da han bestilte et skuespil, som handlede om, at nogen stræbte kongen efter livet. Det havde han selv påtaget sig. Det var naturligvis ikke kun drengen, der skulle holde øje med tilskuernes reaktioner. Men kun han kunne udpege det ansigt, han havde set i drømme.

Og så var den unge tåbe forsvundet netop aftenen før, skuespillet skulle opføres. Hvis det ikke var for Howard'erne, ville han have regnet med, at den unge tølper var smuttet ned i køkkenet for at negle sig en lækkerbisk og havde lagt sig til at sove igen. I stedet var han nu henvist til at lægge et vagtsomt øre til soldaternes støvletramp, mens de finkæmmede slottet.

En time senere kom kaptajnen farende og krævede hans opmærksomhed. ”Vi har fundet noget, herre” sagde han stakåndet. Men på spørgsmålet om, hvad det var, rystede han blot på hovedet. ”Sir, jeg tror hellere, De må komme med og se det.”

Og så var han blevet slæbt gennem lange snørklede gange ind i slottets ældste bygninger. De standsede op ved et rum, som på hofmarskallatets liste ikke var reserveret til noget særligt formål, men døren var låst indefra. Og det var endnu mere underligt, at flere af kaptajnens mænd svor på, at de havde hørt et rædselsfuldt skrig fra et sted på denne gang – selvom alle de andre rum var åbne og tomme. De var alle voksne mænd, men Salisbury kunne mærke angsten sive ud med deres ånde.

”Slå døren ind,” sagde han blot og fornemmede Howard'ernes sammenbidte forventning.

Der skulle økser til at klare opgaven. Hampton Court var bygget til at holde. Med et øresønderrivende drøn blev døren endelig kløvet ned midt igennem, og soldaterne gik til side, så jarlerne kunne gå ind.

Selv fra dørtærsklen kunne man se, at rummet var tomt. Der var ikke halm på gulvet, ingen tæpper på væggene og ingen møbler, der fyldte op. Der havde for nylig været tændt op i kaminen, men ilden var gået ud igen. Man kunne svagt ane duften af den gryderet eller suppe, som havde stået og simret. Midt i tomheden var det eneste, der fangede øjet, en skikkelse, som lå udstrakt på stengulvet foran ildstedet. En tung påfugleblå kappe dækkede den.

Dr. Dee sprang frem og fiskede en lille mørk skive op af fløjlsens folder. Han holdt den mørke plade af slebet sten mellem to fingre og viste den frem: hans forsvundne spejl. Den gamle troldmand

gned pladen med ærmet og stirrede dybt ind i den, mens Suffolk lænede sig frem og med upassende iver spurgte: ”Hvad ser De?”

Dr. Dee kiggede op, og poserne under hans rindende øjne blev tydeligere, idet han rystede på hovedet. ”Der er trukket et mørkt slør hen over.” En skælven forplantede sig gennem hele hans krop. ”Hvad dette spejl end har været vidne til, er det ren ondskab.”

En dreng er død, tænkte Salisbury. *Det kræver ingen magi at slå det fast.* Med en irriteret mine trak han kappen til side.

Ved hans side stod Suffolk og Northampton unaturligt stille. Deres overraskelse var forbigående, og de fik så hurtigt lagt ansigtet i de rette folder, at de ville have narret næsten alle andre, men Salisbury kunne ofte fornemme, hvad en mand tænkte, før han selv var klar over, hvor hans tanker egentlig var på vej hen – og den evne var så udtalt, at der blev hvisket i krogene om, at det var Jarlen af Salisbury, og ikke dr. Dee, der kunne få sære ånder til at adlyde sin vilje. Under sit stivnede udtryk af væmmelse mærkede han nu en lumsk nysgerrighed vågne og brede sig gennem hver fiber i hans krop. Hvad de to Howard'er end havde forventet, var det ikke dette.

Den døde for deres fødder var nøgen og bundet i en underlig stilling. Men det var ikke drengen.

KNIV

*Er det en dolk, jeg nu kan se foran mig,
Med skæftet mod min hånd?*

1

Oktober 2006

Skotland

☞ DET ER VERDENS ÆLDSTE FRISTELSE. Ikke guld eller den magt, det kan købe, ikke kærlighed, ikke engang begærets dybe, hidsende flamme. Det første, vi tragtede efter, var viden. Og ikke bare en hvilken som helst viden, men forbudt, mere end dødbringende viden, så forførerisk og svigefuld som lygtemandes svage lys, der glimter som sølsom frugt mellem mørke grene.

Det er i hvert fald den historie, der står i skabelsesberetningen. Ikke at jeg tror på alt, hvad der står i Bibelen. Men det er en god historie, og jeg elsker historier. Og desuden er det hævet over enhver tvivl, at uanset om viden er det første, der har fristet os, er den noget af det farligste. Fortryllende i ordets gamle, indholdsmættede betydning. Så meget kan jeg sværge på. Jeg har selv prøvet at blive draget af viden og være tættere på at blive lokket i afgrunden, end jeg bryder mig om at indrømme.

I mit tilfælde var det en stemme, dæmpet og musikalsk, der i første omgang fængslede mig. Eller sådan husker jeg det i hvert fald. Jeg kan stadig se for mig, hvordan hun gik over gulvet til det høje vindue, trak de lyseblå silkegardiner med broderede kinesiske drager fra og åbnede det sidehængte vindue ud mod den skotske nats kølighed. Den skarpe duft af fyrrenåle bredte sig i værelset og ruskede i silken, så det så ud, som om dragerne vred og snoede sig omkring hende.

Lady Nairn var næsten 70 år, og rynkerne i hendes ansigt havde den porcelænsagtige krakelering, som ses hos ældre med meget lys hud. Hun stod badet i månelys med hænderne dybt begravet i jakkelommerne og et flørlet tørklæde om halsen. Hendes

lysblonde hår med et gyldent strejf var samlet i en elegant fransk snoning, og det var, som om hun udsendte et lys dybt indefra.

”Den hører til Sidlaw-højdedraget,” sagde hun tænksomt, mens hun stirrede ud ad vinduet over mod bjergknolden, der tronede over landskabet. Knolden havde en underlig form, lå lidt forskudt i forhold til de andre bjergtoppe, og øverst var der en lille tårnagtig gevækst. ”*Law* kommer af det oldengelske *hlaew*, som betyder højdedrag, bjergknold eller høj, og betegnelsen dækker også naturlige hulrum som grotter og dysser. Og *sid*, af gælisk *sidhe*, altså elverfolket,” sagde hun uden at vende sig om. ”Elverne – det er en elverhøj.”

Hun var høj, højere end jeg, og stadig statelig – ikke en, man forventede ville udbrede sig om elvere og feer.

Hun trak let på skulderen som for at affeje mine tanker. ”Der er mennesker, som er forsvundet deroppe. Indhentet af elverne, når de red ud på jagt, og bragt med til fest i forheksede sale, hvor tiden ikke følger vores tempo, og den gyldne luft er tilsat latter og sang. De fleste vender aldrig tilbage. De, der gør, komme mærkede tilbage. Lidt småskøre, som man siger på disse kanter. Sådan er det i hvert fald beskrevet i de gamle sagn.” Hun kastede et hastigt blik rundt i stuen. ”Altså ikke de spindelvævsagtige blomsterbørn, victorianerne fremstillede dem som. Jeg taler om skotske elvere. De forveksles sommetider med de overnaturlige, eller heksene – altså ikke de gamle troldkællinger, som Shakespeare gør dem til. I Skotland er elverne intelligente og smukke og en smule sære. Farlige.”

Det slog mig pludselig, at som hun stod der i sølvskæret fra månen, lignede hun selv en af dem.

”Vi har én regel her i huset. *Gå ikke alene op på bjerget.*”

Jeg havde mødt hende for første gang tidligere samme aften. Det var naturligvis Athenaide, der havde arrangeret mødet, hvem ellers?

Athenaide Dever Preston var en lille hvidhåret kvinde med en forvokset personlighed, der passede bedre til hendes kæmpestore ranch end til hendes diminutive fysik. Hendes ranch strakte sig over et stort landområde i det sydvestlige New Mexico. Der boede hun på et utroligt slot, en efterligning af Hamlets i Helsingør, der lå gemt væk inde i en spøgelsesby ved navn Shakespeare. Efter at hendes kusine, Rosalind Howard, som engang havde været min mentor på Harvard, var død, havde Athenaide konkluderet, at jeg havde brug for en familie, og at hun var den bedste kandidat til rollen.

Samme morgen havde telefonens kimen revet mig ud af en dyb søvn i min lejlighed i London.

”Jeg har en veninde, der gerne vil møde dig,” sagde hun.

”Athenaide?” udrød jeg hæst og satte mig op. Jeg kiggede på uret. ”Klokken er fem om morgenen.”

”Jeg mener ikke her og nu, *mija*. I aften. Til middag. Skal du noget?”

Hele ugen havde jeg glædet mig til at mødes med Chopin ved klaveret, et glas fløjlsblød Cabernet og måske senere letfordøjeligt fjernsyn. Men jeg skyldte Athenaide langt mere, end jeg nogensinde kunne gengælde. ”Nej,” sagde jeg modstræbende.

”Ikke engang med fantastiske Benjamin Pearl?”

Jeg måtte synke for at undertrykke et strejf af irritation. Ben Pearl og jeg var mødtes to år tidligere og havde sammen forsøgt at finde et af Shakespeares bortkomne skuespil, før en morder fandt det – en oplevelse, der lige så godt kunne have været som et lynnedslag, der smeltede os sammen. I begyndelsen havde vi mødtes, så snart der var den mindste lejlighed, berusede af en gnist, der sprudlede som champagne og fyrværkeri. I en uge eller ti dages tid ville vi så være lige så uadskillelige, som vi var umættelige. Men så stillede den enes eller den andens karriere krav, som trak os hver sin vej. Til sidst blev det for anstrengende. For et halvt år siden skiltes vores veje for bestandig, men Athenaide nægtede stædigt at acceptere det.

”Nå, men som en opvakt yngling engang sagde,” klukkede hun,

”må sand kærlighed gå ad trange veje. Skriv dette ned: Boswell’s Court, lige ved Castle Hill.”

Jeg nåede at få skrevet det halve af adressen ned, før jeg stand-
sede op. Så vidt jeg vidste, var der ingen Castle Hill i London.
”Mener du Parliament Hill? Eller Tower Hill?”

”Nej, jeg mener Castle Hill, *mija*. Edinburgh.”

”*Edinburgh?*” Uden koffeinbeskyttelsen svigtede min stemme.

”Hvor langt er det fra London – vel en små 500 km?” sagde
hun hånligt. ”Det er mindre end fra ranchen til Santa Fe. En lille
udflugt, ikke ligefrem nogen rejse.”

”Men ...”

”Så er du på Boswell’s Court klokken 20.30,” sagde hun be-
stemt. ”Der går et tog fra King’s Cross klokken 15.30. Der ligger
en billet og venter på dig. Det skulle være fremme klokken 20.15.
Så kan du lige nå det.”

”Athenaide ...”

”God fornøjelse, Katharine. Lady Nairn er nok det mest fortryl-
lende menneske, jeg kender. Du skal nok komme til at more dig.”
Hendes klukkende latter i røret blev afbrudt, da hun lagde på.

Jeg stirrede vantro på telefonen, og dens blå skærm gik i sort.
Farvel Chopin og reality-tv. Jeg sank tilbage i sengen med en ar-
rig hvæsen, der dog snart forvandlede sig til latter. Athenaide, hvis
forældre havde tegnet kostumer til typer som Bette Davis og Gra-
ce Kelly, og som senere havde arbejdet sig en formue til, havde
brugt sit liv på at bevæge sig rundt i de højere cirkler. Hvis denne
kvinde befandt sig øverst i Athenaides klasse, var hun højt hævet
over mig.

Efter at have ligget et par minutter kom jeg ud af fjerene og
dappede mod køkkenet og kaffen. Jeg var sprunget på Athenaides
vogn – eller havde i hvert fald ikke haft held til at undgå turen. Så
kunne jeg jo lige så godt nyde det. Selv uden fantastiske Benjamin
Pearl.

Da toget kørte ind på stationen i Edinburgh, var mørket for længst faldet på. Ovre på den anden side af Princes Streets brede boulevard stillede New Town sin pletfri, omend regnvåde, georgianske elegance til skue. På stationens anden side trængtes midaldralderbyens huse indædt om pladsen på den stejle bakke op til slottet, der med sin gyldne, knejsende tyngde trodsigt udfordrede natten.

Lidt senere var jeg i en taxa på vej op ad gaden, der snoede sig i kløften mellem to rækker høje, grå stenhuse, hvis mure forekom fedtede i den fugtige luft. Lige før bygningerne veg for den åbne plads foran slottet, standsede taxaen. ”Boswell’s Court,” sagde chaufføren og pegede mod en åben port.

Skiltet over porten glimtede i regnen. Det var af den gammel-dags slags, som man ser på gæstgiverier, to springende geder og et lystigt djælvhoved over navnet *THE WITCHERY* med forgyldte bogstaver.

Under skiltet førte en lav buegang ind til en lille gård. Bagerst i gården lå et lille træhus, med en iøjnefaldende stor, sort indgangsdør. Lige inden for døren førte en bred trappe ned i en opulent efterligning af et palads fra senrenæssancen. Stumme hoffolk på hjortejagt befolkede gobelinerne, de tunge møbler bugnede af mørkt træskærerarbejde, og overalt flakkede stearinlys i jernlysestager, der var som taget ud af turistbrochurernes katedraler og fangekældre.

Jeg fulgte værtinden ind gennem restauranten til et fjernt hjørne. *Nok det mest fortryllende menneske, jeg kender*, havde Athenaide sagt, men jeg blev narret af skyggernes spil og det flakkende lys og fik først øje på hende, da jeg var rigtig tæt på. Og så stod jeg ansigt til ansigt med en levende legende.

”L-Lady Nairn?” stammede jeg forvirret.

”De må være Kate Stanley,” sagde hun og rejste sig. Hun rakte hånden frem. ”Ja, jeg er Lady Nairn. Bedre kendt som Janet Douglas,” tilføjede hun med et afvæbnende smil. ”Engang for meget længe siden.”

Janet Douglas havde engang ejet en skønhed, der ville kun-

ne få selv den skønne Helene til at blive grøn af misundelse. I 1950'erne havde hun haft en kometagtig karriere som skuespiller, og hele verdens øjne hvilede på hende i rollen som Viola, den vel-formulerede heltinde i *Helligtrekongersaften*. Derefter havde hun været med i fem-seks film hurtigt efter hinanden, alle klassikere. Men det var på grund af rollen som Lady Macbeth, Shakespeares djævelske dronning, på teatrene i Londons West End, at hendes ansigtstræk brændte sig fast i en hel generations bevidsthed. Selvom rollen som Lady Macbeth var hendes største præstation, blev det samtidig hendes sidste. En ung skotsk adelsmand, som sad blandt publikum på premiereaftenen, var blevet forelsket i hende – hvilket i sig selv ikke var så usædvanligt. Hans store følelser blev kun interessante, fordi hun gengældte dem. En måned senere opgav hun uden varsel sin teater- og filmkarriere og giftede sig med ham. Siden da havde hendes forsvinden fra rampelyset, og at hun aldrig vendte tilbage, været omgærdet af mere mystik, end der er blevet nogen anden skuespiller siden Greta Garbo til del.

Og her stod hun så og trykkede min hånd med en fornøjet mine. ”Jeg har længe glædet mig til dette øjeblik,” sagde hun med akkurat den stemme, jeg huskede fra film og interviews, lidt hæs af en kvindestemme at være, men med en honninggylden klangfarve. ”Jeg har set din opsætning af *Cardenio*. Og din *Hamlet*.”

Det var de to skuespil, jeg havde instrueret på Londons Globe Theatre.

Jeg kunne næsten ikke tro mine egne ører. *Skulle Janet Douglas have siddet blandt publikum i Globe, uden at nogen havde bemærket hende?* I London, formiddagspressens sande hovedstad?

Men det lod på den anden side heller ikke til, at der var nogen, som lagde mærke til hende her. Jeg kastede et blik rundt i restauranten. Ikke en eneste gæst eller tjener lod til at ænse hendes tilstedeværelse eller skæve over mod vores bord med stjalne sideblikke og hemmelighedsfuld hvisken.

Og så opdagede jeg, at jeg havde taget fejl. Der var faktisk en mand, der stirrede ufravendt på os fra en bås i den anden side af lokalet. Jeg havde bemærket ham, da jeg kom ind. Hans højde og

mørke hår fik mig et flygtigt øjeblik til at tro, at det var Ben. Jeg var standset op og havde kigget tilbage på ham, men hans ansigt var smalt, hans næse lang og overklasseagtig, og øjnene så farveløse, at de fik en til at tænke på sølv. Jeg kendte ham ikke. Nu sad han og stirrede over mod os med antydningen af et smil på læben, men der var ingen morskab at spore i hans blik – der var til gengæld noget utæmmet og sultent, som ikke havde noget med mad at gøre.

Hvis Lady Nairn bemærkede det, røbede hun det ikke. ”Tak, fordi du rejste så langt for at føje en gammel kones luner.”

Jeg smilede ved tanken om Athenaides syrlige bemærkning: *En lille udflugt, ikke ligefrem nogen rejse.*

”Jeg kunne godt tænke mig at præsentere dig for mit barnebarn. Lily MacPhee. Eller jeg burde nok snarere sige, at jeg gerne vil have, at hun møder dig.” Hun slog ud med hænderne i forstilt forfærdelse over sin fortalelse. ”15 og opfører sig som en på 25. Hun er til prøve i øjeblikket, men jeg har lovet at hente hende, når vi har spist ... det sidste år har været svært for hende, ligesom for mig. Hendes mor – min datter Elizabeth – og hendes far blev dræbt ved en bilulykke for et halvt år siden.”

Et stik af sorg fik min verden til at slå evner. Jeg lagde skeen fra mig, dybt rystet. ”Jeg mistede selv mine forældre i hendes alder,” sagde jeg forsigtigt. Hvad var der galt med mig? Den sorg var 15 år gammel, og alligevel var den skyllet ind over mig med en styrke, der mindede om første gang, den ramte mig.

Lady Nairn nikkede. ”Athenaide har fortalt det. Det var en af grundene til, at jeg pressede på for at få dette møde i stand.”

”Og den anden?”

Hun sukkede. ”Det har været et mørkt og trist år for familien Nairn. Velsagtens vores ’annus horribilis’, rent ud sagt forfærdeligt. Jeg mistede også min mand for nylig.”

Først nu gik det op for mig, at hun bar sin sorte silkekjole, som var det en tung rustning. ”Det gør mig ondt,” sagde jeg.

De berømte turkisfarvede øjne lyste op, men hun holdt mit blik fast. ”Det er ikke almindeligt kendt, men Angus – min mand

– har hele sit liv samlet alskens skrammel og rekvisitter fra ... ja, altså Det skotske Skuespil.”

Det var *Macbeth*, hun mente. I teaterverdenen var det tabubelegt at nævne skuespillet ved navn. Det skotske Skuespil, Plaid-skuespillet, ja, selv MacDaddy og MacBeast blev det omtalt som – men det overraskede mig alligevel, at den verdenskløge kvinde, som sad over for mig, 40 år efter at hun havde vendt teatret ryggen, stadig gav sig hen til gammel overtro.

”Han syntes, både den historiske konge og Shakespeares skuespil var enormt fascinerende,” fortsatte hun. ”Alt, hvad der havde det mindste med den historie at gøre. Mig indbefattet, er jeg bange for.” Hun slog blikket ned og sendte mig et afværgende smil. Da hun kiggede op igen, var hendes blik mørkt af bekymring. ”Jeg spekulerer sommetider på, om det i virkeligheden er mig, der hviler en forbandelse over.”

Jeg svarede med en panderynken. På teatret opfattes de onde kræfter i Shakespeares tragedie og heksene i stykket som så stærke, at man ikke kan fastholde dem inden for scenens spinkle vægge og må affinde sig med, at deres kræfter smitter af på den virkelige verden. Det er en gammel tradition kun at citere fra skuespillet inde på teatrene, når man absolut ikke kan undgå det, altså ved prøver og opførelser. Selv skuespillets titel og hovedrolleindehavernes navne må ikke nævnes. Lady M. kaldes hun, mens hendes ægtemand omtales som den skotske konge. Eller de kaldes blot kongen og dronningen, som om ingen andre kongelige, fiktive eller virkelige, har nogen betydning. Der er sågar opstået udviklede ritualer til at modvirke de uheldssvangre konsekvenser af at overtræde forbuddet.

Antropologisk set var emnet spændende. Rent praktisk var det latterligt eller ligefrem irriterende. ”Det nægter jeg at tro, må jeg nok indrømme.”

”Ja.” Hun sukkede. ”Det gør jeg for det meste også.” Hun nippede til vinen. ”Vi havde planlagt at udstille hans samling. Jeg kunne godt tænke mig at gå videre med projektet, som en slags mindeudstilling. Og jeg vil gerne bede om din hjælp.”

Jeg roterede forlegent på stolen. ”Det lyder nærmere, som om det er en historiker, du har brug for. Eller en kurator. Måske en medarbejder fra British Museum.”

Hun rystede på hovedet. ”Ikke en udstilling på den måde.” Hendes tonefald blev med ét poetisk. ”*Hvor kedsommeligt at dvæle, at slippe sin stræben, at ruste i stedet for at slide glansen frem ...* jeg ønsker at få pudset Angus’ samling op, om man så må sige, ved at sætte en forestilling op. En opførelse af *Macbeth*. Og jeg vil gerne have dig til at instruere den.

Jeg var lige ved at få vinen i den gale hals og skyndte mig at sætte glasset fra mig.

”Jeg har ikke fastsat nogen dato endnu,” sagde hun. ”Men der bliver kun tale om en engangsforestilling, og kun for særligt inviterede, på Hampton Court. Sybilla Fraser har sagt ja til at spille Lady M. Og Jason Pierce har indvilliget i at spille kongen.”

Jeg kendte Sybilla af udseende, det gjorde alle. Den unge kvinde, der var på alles læber i Storbritanniens for tiden, var på vej mod stjernestatus – under oplæring til diva, som nogle kaldte det – med gyldenbrun hud og kaskader af mørkt gyldent hår, der brusede omkring hendes hoved i overdådige krøller. Og hendes øjne var ravfarvede og blikket så ophøjet og uudgrundeligt som en løvindes. Men Jason kendte jeg personligt. Han dyrkede sin fremtoning som australsk hjerteknuser på filmlærredet, men der var mere karakterskuespiller i ham, end han ville indrømme, og han følte stor trang til at bevise sit dramatiske talent på teatret i Shakespeare-roller. Jeg havde instrueret ham både som Hamlet og Cardenio, og i begge tilfælde havde jeg ofte opfattet ham snarere som gudernes straf end som en kollega.

Jeg hævede et øjenbryn, og Lady Nairn sukkede. ”Ja, han er en uforbederlig skørtejæger ...”

”Fantastisk,” indskød jeg.

”Men jeg har indtryk af, at det er hende, der allerede har fundet en ny. Med lidt held kan de kanalisere deres indbyrdes spændinger til ild og is mellem *Macbeth* og hans frue.”

”Og hvis vi er uheldige?”

”Gratis fyrværkeri, gætter jeg på.”

”Godt, Jason og Sybilla ...”

”Og mig,” sagde Lady Nairn. Den skulle jeg lige fordøje. ”Det bliver sidste gang,” fortsatte hun, ”jeg går på scenen. Selvfølgelig ikke som dronningen. I hvert fald ikke den skotske dronning. Noget over udløbsdatoen til den rolle.” Hun satte vinglasset fra sig med et lille klik. ”Jeg har tænkt mig at spille Hekate, heksenes dronning.”

Så visne, så besynderligt klædt ud, havde Shakespeare skrevet om heksene, *som om de ikke bor på denne klode og dog betræder den*.

”Hekates rolle passer ikke til Dem,” sagde jeg pludselig.

”Det kunne man da vist kalde en tvivlsom kompliment,” sagde Lady Nairn med et smil.

”Athenaide har sagt, at De er det mest fortryllende menneske, hun kender.”

”Nå, så det har hun?” Hun hævdede det ene øjenbryn. ”Fortryl-
lelse er det gamle skotske ord for magi. Frem for alt evnen til at
væve et spind af illusioner. *Det hele var indbildning, intet af det var
sandt*, som Sir Walter Scott udtrykte det.”

Hele denne aften var begyndt at forekomme mig at være ind-
bildning. Janet Douglas ville gå på scenen igen i *Macbeth*? Og hun
ville have *mig* som instruktør?

”Hvorfor mig?” røg det ud af mig. ”De kunne jo vælge og vrag-
ge.”

”Og jeg vil have dig. Kender du måske andre instruktører, som
er eksperter i Shakespeares okkulte side?”

Fandens også, tænkte jeg. *Der har vi forklaringen*. Det føltes,
som om der var gået en menneskealder, siden jeg skrev min af-
handling om dette emne, som jeg havde afgrænset til de koder
og spor, der fra forskelligt hold mentes at være skjult i Skjaldens
værker. De forskellige betydninger, man kunne vråde ud af det
lille ord ’okkult’, lod til at skulle forfølge mig, så længe jeg levede.

”Misforstå mig nu ikke, Lady Nairn, det er ikke min mening at
skuffe Dem, men ’okkult’ betyder for mig ...”

Hun fejede mig af. ”Du mener den gamle betydning af ordet, altså skjult, tilsløret, hemmelig. *Ikke* magisk. Jo, det ved jeg godt. Jeg har hørt interviews med dig. Men det er ikke på grund af magien, jeg vil have dig.” Hun lænede sig frem. ”Jeg har nævnt, at min mand samlede på alt, hvad der havde blot den mindste forbindelse til *Macbeth*. Og godt en uge før, vi mistede ham, blev han anspændt og begejstret på en måde, som kun kunne betyde én ting. Han var på sporet af et fund.”

Et sted inde i mig begyndte en lille spire til uro forsigtigt at stikke hovedet frem. ”Hvilken slags fund?”

Hun lænede sig tilbage, mødte tavst mit blik. Så rejste hun sig fra stolen. Et øjeblik hvilede hendes hånd let på min skulder. ”Kom til Dunsinnan.”

Navnet sagde mig ikke noget.

”Bedre kendt som Dunsinane. Ondskabens borg i *Macbeth*. Den må du da kunne huske,” sagde hun med et smil, som jeg ikke helt kunne tolke. ”Jeg bor der.” Hun vendte sig med ét og gik hen imod trappen.

Viden, verdens ældste fristelse. Drevet af nysgerrighed rejste jeg mig og fulgte hende.